

אין בין המודר פרק רביעי נדרים

מה.

עין משפט נר מצוה

כב א מיי פ"ב מהל' נדרים בלכה טו סמג
לאון רמב טו"ע ח"מ
סימן עב סעיף י:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואיבעית
אמרו הד"א עם ד"ה כגון
ו'ה ואדעי קמי כלי' ו
ומית הכי ממק:

גליון הש"ס

גב' ור' יהושע ב"ל אבד.
ע"ן שבת דף יח ע"ב
מוד"ה דמפקר. א פסוק
דף ד ע"ב מוד"ה
דמדאורייתא:

הא כגון דאפקריה בפני
שלישה ואינו יבול
לאחור בו. ודמי כאלו אמי
לשות וזכה ואל דלית ליה
דלתי הפקר עד דלתי
לשות וזכה בפני תרי
ליכול לחזר בו דלמדי רבי
יומאן בפני שני אילכ
למיתא לרמאי וכן סתם
הפקר מועיל אפי' שאל
בפני שלישה: רבי יהושע
בן לוי אומר דבר תורה.
אפי' באחד הוי הפקר.
פרי"ת דר' יוחנן סבר לה
כרבי יוסי ורבי יהושע בן
לוי כדכתיב ונתן המורה הוי
הפקר לאלתר וזו היא
פרי"ת דלעיל דמדאורי'
אמר רבי יוסי דלא הוי
הפקר אצל כרמי' דלעיל
מני סבר כר' יוסי דלא
פליג אר' יוחנן מדי (א"ל).
ומהא שמעינן דדוקא
בדקדוקות הוא דשייך
רמאות אצל במטלטלין הוי
הפקר לאלתר אפי' בפני
שני ואפי' לפירוש ר"ת
הבלתה כר' יהושע בן לוי
דקיימי רבנן כותיה ועוד
ר' יהושע בן לוי ור' יוחנן
הבלה כרבי יהושע בן לוי
בכל מקום לשון הרב ר"א
דמפקרין כפי פסתא
השחר (גריכות ס:). לית
(לה) הבלתה כותיה אלא
בתי והסת מפדס להו אצל
בבאריה הבלתה כותיה אלא
דרי יהושע בן לוי דלא
מתיר תלתא מדרבנן אלא
בתי מעשר ודכפרישית
גמי שעתא שאל יפקיעו
במעשר אצל לא הפקר
כליו בשבת שאל יעבור על שצית כלים וכן בהמתו לא צעי תלתא אלא כדפריש ציט לנין עמנו שפיר דמי בדלמדי פ"ק דשבת (דף יח:). גבי כלים דמפקר אפקויה וסתמא קאמר בכל עניינים: הדרן עלך אין בין המודר

הדרן עלך אין בין המודר

ואיבעית אימא. כי פליג ר' יוסי עלייהו דרבנן דלמדי לא הוי
הפקר (א): כגון דלא אפקריה אלא בפני תרי. ואלדעי הכי קמי ר'
יוסי במתניתין דלמדי דלא הוי הפקר כל זמן דלא אמא ליד וזכה אצל
היכא דאפקריה בפני צי תלתא הוי הפקר ואפי' דלא אמא ליד
וזכה בו קמי דפטור אלא הפקר דלמדי דלא הוי הפקר
דאפקריה בפני צי תלתא: ור'
יהושע בן לוי אמר דבר תורה אפי'
חד הוי הפקר. דלע"ג דלא הגיע
לרשות וזכה הוי הפקר לאלתר:
ומה טעם אמרו כו' ושנים מעידין.
דאי ליכא אלא תרי כי זכי חד מאן
מעיד עליה דלהה הפקירו ולעולם
לאלתר הוי הפקר והיינו כרבנן דרבי
יהושע בן לוי סבירא ליה כרבנן:

הדרן עלך אין בין המודר

מתרבייהו הילכך כי היכי דצממנה לא נפיק מרשותיה לא נפיק דלתי לרשות מקבל ה"נ בהפקר כי האי דהפקר זה למתנה דמי. ומתנא'
דהמפקיר את שדהו צדי הוי הפקר מתוקמא ועמוס הכי קמי דעד שלא וזכה אין אחר יכול לחזור בו אצל הך מתניתא
דהמפקיר את כרמו מתוקמא דאפקריה בפני תלתא וכל היכא דליכא תלתא ארושא מילתא דלדעתא דכולי עלמא אפקריה ולא דמי כלל
למתנה הלכך אלע"ג דצממנה עד דלתי לרשות מקבל לא נפיק מרשות וזכה בהפקר כי האי אפי' ר' יוסי מודה דלאלתר נפיק מרשותיה:
דאמר ר' יוחנן כל המפקיר בפני שלישה הוי הפקר. משום דלדעתא דכוליה עלמא אפקריה: בפני שנים לא הוי הפקר. לכיון דליכא
קלא אדעתא דידהו בלחוד אפקריה ודמי למתנה. כן נראה לי פירושא דשמעתא כולה ויש צמא כשכחתי קאת דכריש שלמדתי מדברי
הרש"ש וזכרונם לברכה: והך סוגיא כולה למאי דסלקא דעמיא מעיקרא דטעמא דרבי יוסי משום דקסבר הפקר כמתנה אמר
ור' יוחנן דלמדי הכי לעיל [ומג.]. הא איתותב וכיון שכן למסקנא דלעיל אדחיא לה כל הך סוגיא ונקטינן לפירושא לברייתא דהמפקיר את שדהו
אוקמתא דעולא דכולה רבנן היא ור' יוסי נמי היא דר' יוסי לא פליג עלייהו דרבנן דדינא דהפקר כלל והיינו טעמא דסיפא דוקא
דעד שלא וזכה אין הוא בין אחר יכול לחזור בו משום דדין דשבוש וזכה לא שפיתן לא נפיק מרשות מפקיר עד דלתי לרשות וזכה
וכולה כדפרישית לעיל: ולענין הלכה בפלוגמתייהו דר' יוחנן ור' יהושע בן לוי נקטינן כר' יהושע בן לוי דלמדי דבר תורה אפי' בלחוד
הוי הפקר ומה טעם אמרו בשלשה כדי שיהא אחד וזכה ושנים מעידים הילכך מדברי סופרים אינו הפקר עד שיפקיר בפני שלישה
וכן כתב הרמב"ם ז"ל פ"ב מ' מהלכות נדרים (הבלה טו):

הדרן עלך אין בין המודר

הדרן עלך אין בין המודר

פירוש הרא"ש

הך משא גופא בשלמא אי מוקמת רישא רבנן ניחא דבעינן שלשה ימים כדי שיתפרסם ההפקר כדפרישית לעיל אלא
כיון דמוקמת לה כרבי יוסי ואחר שלשה ימים עקרוה רבנן לחשש גזירת מתנת בית חורון ואוקמוה דלאורייתא משום
דלא תשמה תורת הפקר ואמי לאפרישין מן החיוב על הפטור אפילו מיום ראשון ימי היה לן למיתא להכי כי עיקר
ובית הפקר הוא מן שלשה דלא סמיט שיעמוד ג'. ימים בלא וזכה והיא ר' יוסי לתקן כדבר המזוי שכיח: אמר רבא
בפני הרמב"ם ב'. פי' מה שמתן שלשה ימים לא הוי הפקר ולא מפקר גזרת מתנת בית חורון דאי הויה טעמא
משום גזירה היינו מפקיעי אותה גזירה משום חשש שלא תשמה תורת הפקר כמו שאנו מפקיעין אותו לאחר ג'. אלא
בתוך ג' ימים לא הוי הפקר מדאורייתא מפני הרמב"ם שלם נדבר אלא לחמשי דעיקר הפקר יליפין משביעית
כדפרישית ופרישית והשביעית משמעה מה המלמד לומר ונעשה י' ש' לך נעשה אחרת שהוא כו' ואילו זו הוי הפקר מה זו
לענין ועשיית אף זו. כי ובשביעית דלית בה רמאות וזכה בה רמאות וזכה בה רמאות כגון שאלה לא הוי הפקר
אצל מדאורי' לא הוי הפקר סיוס מילתיה דרבה היא וכיון דמדאורי' חייב צממא משום שאלה תשמה תורת הפקר
לא מפקיעין ליה ורבי יוסי אומר צממתי' מוך ג'. מן התורה ולאחר ג' משום גזירת מתנת בית חורון: ור"ל אמר ארי
למיתא שאלה יאמרו הוא נהנה מנכסי המדייר בלחוד אלא אסור טבל דיעו לכל: עד שילא ובה בו בין הוא בבורות
לרשות צממנו לחייבו צממשי ר' יוסי דלא גזירין צממתי' לרשות צממנו על המודר אלא ממתנת בית חורון
ומיהו בתוך ג' סביר רבנן דחייב לעשר אם חור בו משום שאלה תפרסם ההפקר ויאמרו העולם שהוא אורל טבל ומיהו
גבי מדייר לאלתר יאל מרשותו לפי שאינו ידוע לכל שהדירו ואפי' שאלה תפרסם ההפקר גם הנדר אינו ידוע וילכא
למיתא שאלה יאמרו הוא נהנה מנכסי המדייר בלחוד אלא אסור טבל דיעו לכל: עד שילא ובה בו בין הוא בבורות
ובה בין אחר יבול לחזור בו והייב במעשר. דגזירין שיהא צממנו לחייבו צממשי עד שיצא ליד אחר כי היכי דגזירין
במודר משום מתנת בית חורון ור' יוסי היא והיא דנקת הפקר לומר לרבותא נקטיה ואפי' בהפקר כי היא דלא שכת
גזר ר' יוסי כי היכי דגזירין צממתי' משום מתנת בית חורון: ומתנה רישא רבנן וסופא ר' יוסי ומיהו ליה עולא
כלה כרבנן כי היכי שאיני עד שלא וזכה בו היא לא גזר צממתי' משום מתנת בית חורון ומשני שאלה הפקר לומר
בטעם שכתבנו לעיל שיש אפי' הפקר ואי מפרת ליה מעשר יאמרו ששאלה הוא אורל לך מיהו צממשי צממשי עד
שיזכה בו אחר: רישא נבי ר' יוסי. והיינו טעמא דלא גזר להיות צממנו לחייבו צממשי עד שיזכה בו אחר כי היכי
דגזר מתנת משום דלא תשמה תורת הפקר ואמי למיתא רבנן צממשי וליכי אוקמת חמי שלשה דלאורייתא
ופטור מן המעשר עד שלא יבא ילדי משולו צממשי ואלו תשמה רישא צממשי ואלו תשמה אפילו עד שלא תשמה
תורת הפקר ממה שיש לחוש לגזרת מתנת בית חורון: א' הבי מיום ראשון נבי. הוה לן לאוקמוה דלאורייתא משום